

UNG VÄNSTERS FEMINISTISKA PROGRAM

Antaget på Ung Vänsters 49:e kongress digitalt 3-6 januari 2021

 UNG VÄNSTER

Innehållsförteckning

Inledning	2
Vår feminism.....	2
Könsmaktsordningen.....	2
Killar och feminism.....	4
Feministisk historia.....	5
Den privata sfären	7
Bakgrund.....	7
Familjen som institution.....	7
Relationer.....	8
Sexualitet.....	9
När kroppar blir handelsvaror.....	11
Det offentliga rummet	12
Reklam och skönhetsideal.....	12
Feminism som täckmantel.....	13
Porr.....	13
Otrygghet i det offentliga rummet.....	14
Juridik.....	15
Vården.....	17
Utbildning och fritid	19
Utbildning genom livet.....	19
I skolan.....	20
Psykisk ohälsa.....	22
Fritidsaktiviteter.....	22
Arbete och arbetslivet	23
Arbetsdelningens historia.....	24
Könsmaktsordning på arbetsmarknaden.....	25
Ojämlighetens konsekvenser.....	26
Kampen för ekonomisk jämställdhet.....	27
Strategier för förändring.....	28
Avslutning	30
Vad skiljer oss från våra motståndare?.....	30
Våra strategier.....	31
Det jämställda samhället.....	32

Inledning

Det här är Ung Vänsters feministiska program. Det är ingen komplett förteckning över vad vi tycker i feministiska frågor utan snarare en vägvisare. Syftet med det här programmet är att diskutera och utveckla våra teorier om feminism, könsmaktsordningen och kampen för ett jämställt samhälle. Vi är feminister oavsett om det ses som modernt eller inte. För oss handlar politik inte om att vara populära och omtyckta, det handlar om att förändra världen. Vi är feminister, i med- och motvind.

Vår feminism

Feminism är varken svårt eller komplicerat. Det handlar om makt och om vem som har den. En feminist är en person som ser att kvinnor som grupp är underordnade män som grupp och vill förändra det. Att vara feminist är att ta ställning mot denna struktur som sätter oss i fack och behandlar oss efter kön. Den enda lösningen på ojämställdhet är feministisk kamp.

Vår feminism kan inte kopplas till en enskild våg eller en enskild teoretisk rörelse. Den består av en mängd komponenter och influenser från olika rörelser och teoretiska inriktningar. Det har gjort det möjligt för oss att ha en bred och samtidigt djup feministisk analys. Vi ser könsmaktsordningen som en komplex förtryckande struktur som ibland samverkar med andra strukturer och ibland agerar mot andra strukturer. Vår analys av könsmaktsordningen är därför inspirerad av olika teoretiska inriktningar. Ung Vänsters feminism utgår framförallt från våra analyser av det ekonomiska förtrycket av kvinnan och vår kamp för allas rätt till sin egen kropp.

Könsmaktsordningen

I Ung Vänster använder vi oss av könsmaktsordningen som begrepp för att beskriva den struktur som rangordnar och skiljer könen åt. Könsmaktsordningen har inte alltid funnits. Den är föränderlig och därmed möjlig att förändra genom kamp. Upprätthållandet av könsmaktsordningen bygger till stor del på könsens isärhållande, genom starka könsroller, där det ena könet överordnas det andra.

Det grövsta uttrycket för könsmaktsordningen är det sexualiserade våldet, alltså det våld som utövas av män mot kvinnor just för att de är kvinnor. Det är ett av sätten som män utövar makt, både direkt genom psykiskt och fysiskt våld och indirekt genom hot och en normaliserad vardagsrädsla.

Könsmaktsordningen är en komplex struktur som har påverkan på samtliga nivåer och aspekter av samhällslivet. Det är en struktur som både är abstrakt och konkret. Begreppet genus används för att beskriva de sociala och kulturella normer och förväntningar som är knutna till kön. Begreppet kön är baserat på biologi, men är i praktiken också socialt avgränsat och konstruerat.

Könsmaktsordningen är beroende av tydligt uppdelade köns- och genuskategorier, och därför fungerar genus enligt principerna genusdualism och rangordning. Genusdualism innebär att två tydliga genuskategorier, män och kvinnor, konstrueras, och att de avgränsas tydligt genom normer och förväntningar om vad som är manligt och kvinnligt. Rangordning innebär att manligt kodade egenskaper och beteenden ses som bättre och mer önskvärda än kvinnligt kodade sådana. Förtrycket mot HBTQ+-personer är en konsekvens av genus – den som upplevs bryta mot reglerna om dualism och rangordning straffas genom socialt och fysiskt våld. När vi i Ung Vänster talar om kvinnor ingår självklart alltid transkvinnor om vi inte explicit säger eller skriver något annat.

När vi pratar om kön och om feminism brukar vi oftast bara prata om två kön. Inte för att vi vill ha det så, utan för att det är så könsmaktsordningen kodar och delar upp människor. Vi måste utgå från hur könsmaktsordningen fungerar idag för att kunna bygga strategier för att förändra. Könsmaktsordningens förtryck utgår från det kön och genus omgivningen tillskriver en person, inte den könsidentitet personen själv har. Detta drabbar alla som inte passar in i genusdualismen. Det gör också att kvinnor som grupp är en nödvändig kategori för att förstå könsmaktsordningen, eftersom alla som ses som kvinnor underordnas av könsmaktsordningen. När vi däremot formulerar vår utopi, vårt drömsamhälle, och inte begränsas av rådande normer och strukturer ser vi ingen poäng i att över huvud taget dela upp människor i olika kön eller genus.

Vi ser att flera olika strukturer kan samverka, exempelvis könsmaktsordningen, klassamhället och rasismen. Vårt politiska subjekt i den feministiska kampen är alla som identifierar sig som tjejer. Vi ser att olika kamper kan gynnas av att ställa samma krav, och då är det bra att göra det. Vi bör solidarisera oss med organisationer, rörelser och grupper som har samma intressen som oss. Samtidigt är det viktigt att skilja på vilken analys vi ställer kraven utifrån. Vi kan till exempel ställa kravet om 6 timmars arbetsdag som både feminister och socialister utan att tappa vår feministiska analys. Vi vill ha ett stort politiskt subjekt för att kunna driva frågor där många känner sig inkluderade, eftersom vi vet att de allra flesta tjejer tjänar på att driva samma kamp tillsammans. Alla får vara med när vi arrangerar feministiskt självförsvar,

eftersom alla tjejer drabbas av det sexualiserade våldet. Klassamhället och könsmaktsordningen är inte varandras motsatser utan samverkar ofta. Ung Vänster driver inte feministiska frågor som går emot vår socialistiska ideologi, på samma sätt som vi inte driver socialistiska frågor som går emot vår feministiska ideologi.

Det förtryck som transpersoner möter på grund av sin könsidentitet, och som homo- och bisexuella möter på grund av sin sexuella läggning, har sin grund i genussystemet och könsmaktsordningen. Detta förtryck tar sig dock i stor utsträckning andra uttryck än förtrycket tjejer möter för att de är tjejer. Det finns inte samma mönster av arbetsdelning och ekonomiskt förtryck och det våld som ingår i förtrycket ser annorlunda ut. Därför kräver dessa förtryck andra strategier. Eftersom feminismen är kampen för att krossa överordningen av killar som grupp över tjejer som grupp ingår inte alla HBTQ+-personer i vårt feministiska politiska subjekt, utan det politiska subjektet är tjejer och kvinnor som grupp. Kampen mot förtrycket av HBTQ+-personer är livsviktig, och vi ser att det finns en risk att HBTQ+-personer blir ett bihang till den feministiska kampen som antas tjäna på exakt samma saker som tjejer som grupp. Så är det inte. Analys och strategier för HBTQ+-kamp bör formuleras för sig, istället för att klumpas ihop med andra kamper.

Killar och feminism

Vi ser tjejer som det politiska subjektet i den feministiska kampen. Därför är det också tjejer som måste sätta agenda för vad som ska göras. Självklart ska killar vara med i den feministiska kampen, men det kan inte vara de som sätter agendan för vilka frågor och hur frågorna ska drivas. Bara den som blivit utsatt för könsmaktsordningens förtryck och det sexualiserade våldet kan berätta hur det känns och upplevs. Denna princip kallas tolkningsföreträde.

Män och killar drabbas även av könsmaktsordningen i vissa avseenden. Exempelvis genom destruktiva mansideal som uppfostrar pojkar till att inte kommunicera sina känslor och ta socialt ansvar för sig själva och andra. Dessutom kan vi se att det finns ett glapp mellan flickor och pojkar i hur man presterar i skolan där killar som grupp presterar sämre gällande skolresultat. Även dessa konsekvenser av könsmaktsordningen behöver bekämpas just eftersom de grundar sig i könsmaktsordningens fundament, det vill säga uppdelningen och isärhållandet mellan könen.

Trots att män är de som står för könsmaktsordningens förtryck är det viktigt att män är feminister och står upp för jämställdhet mellan könen. Feminismens funktion är att omfördela makt från män till kvinnor. Det innebär att feminismen i sig är ett hot mot den

rådande maktfördelningen och könsrollerna. Män och killars förhållande till feminism påverkas av att den feministiska kampen innebär en aktiv omfördelning av makt och resurser mellan män och kvinnor. Vår relation till kampen och könsmaktsordningen innebär att det krävs både gemensam och tjejseparatistisk organisering.

En av våra viktigaste politiska praktiker är separatistisk organisering. Både internt och externt använder vi oss av tjejseparatism i kampen mot könsmaktsordningen. Vi har aktivt valt att inte organisera killar separatistiskt eftersom killar inte utsätts för ett förtryck på grund av deras kön. Killar behöver inte fler rum att organisera sig separatistiskt, det skapar redan könsmaktsordningen automatiskt.

Att killar och män tenderar att ty sig till varandra, dominera sociala sammanhang eller på olika sätt stänga ute andra från deltagande brukar kallas för manlig homosocialitet. Det bygger på att killar identifierar sig med och känner förtroende för andra killar. Det syns i allt i från vilka man väljer att solidariserar sig med i ett meningslöst bråk i skolan till vem man väljer att anställa på jobbet. Homosocialitet är en viktig del i upprätthållandet av könsmaktsordningen som struktur. Genom att välja någon man känner eller kan identifiera sig med framför kompetens eller erfarenhet gynnas män av andra mäns makt.

Feministisk historia

Ung Vänster är en del av kvinnorörelsen, på samma sätt som vi är en del av arbetarrörelsen. Det innebär att vi gemensamt har en lång historia av vunna segrar, även om vi kanske inte alltid har exakt samma ideologiska grund. Den feministiska rörelsens kamp brukar beskrivas som vågor. Olika vågor har fokuserat på olika typer av frågor utifrån hur samhället har sett ut. Vågorna måste tolkas och förstås utifrån sin kontext. Frågor som till exempel rösträtt är i dagens samhälle självklara men något som kvinnor offrade sina liv för under den första vågens feminism. Taktikerna och strategierna för ett jämställt samhälle tar sig många uttryck och har sina styrkor och svagheter. De taktiker och strategier som vi använder idag kan vara helt obegripliga om de tas ur sitt sammanhang och därför måste vi tolka och förstå vågorna i deras samhällsliga och historiska kontext.

Den första vågens feminism brukar beskrivas som liberalfeministisk. Det innebär inte att den är liberalfeministisk som i dagens politiska mening utan snarare liberal som i kamp för kvinnors rättigheter. Det handlade framförallt om juridiska rättigheter genom allmän rösträtt, arvsrätt och lika möjlighet till utbildning. Kampen fokuserade på demokratiska fri- och

rättigheter. Den liberalfeministiska rörelsens kamp fokuserade inte bara på parlamenten utan använde sig av en militant form av civil olydnad.

Under 1960- och 1970-talen skedde en till feministisk våg. De viktigaste segrarna var nya preventivmedel och lagstadgad aborträtt vilket friställde sexualiteten från reproduktionen. Den andra vågen karaktäriseras av att kvinnan ses som en sexuell varelse, istället för en barnafödande maskin. Det var också i denna våg som både arbetstidsförkortning och förskola blev viktiga frågor. Kvinnor skulle ut på arbetsmarknaden och bli ekonomiskt självständiga. Många kvinnor fick jobb inom den offentliga sektorn, för att göra samma arbete som i det egna hemmet fast för betalning.

Vi brukar säga att den tredje vågen börjar på 1990-talet och tar slut under 2000-talets första år. Under den här perioden kallade nästan alla sig för feminister. Regeringen la förslag med en feministisk stämpel och startade utredningar med uttalat feministiskt fokus. Det kanske låter progressivt men innebar samtidigt att politiken fick sätta gränser för de potentiellt progressiva idéerna som var möjliga. Viktiga diskussioner kring lagstiftning gav resultat vilket innebar att vi fick brottsrubriceringen kvinnofridskränkning, en sexköpslag som kriminaliserar sexköp och en utveckling av lagar om sexuellt ofredande och diskriminering. Det var också under 1990-talet och den tredje vågen som Ung Vänster började med feministiskt självförsvar och började starta upp jämställdhetsgrupper på skolor. Samtidigt skrev vi in feminism som ett av våra ideologiska ben i vårt principprogram och började kalla oss för ett feministiskt förbund.

När det här programmet behandlas är vi på väg ut ur den senaste feministiska vågen. Den har framförallt präglas av en utvecklad individualism och ett tydligt fokus på juridik. Vågens teoretiska grund har en tydlig koppling till den akademiska världen och bygger ofta på en intersektionell analys. Viktiga segrar för den här vågen är metoo-rörelsen och den nya samtyckeslagen.

Feminism är en maktkamp. Under historiens gång har vi sett kamper vinnas och förloras. Samtidigt har vi fått se hur lätt det är att ta vunna kamper för givet och stå handfallna när de rättigheterna rullas tillbaka. Vår förståelse för tidigare feministers segrar och förluster är avgörande för hur vi för kampen idag. Miljoner kvinnor har genom historien organiserat sig för jämställdhet och offrat mer än vad vi kan förstå för att förändra samhället. Vår historia bär oss framåt i kampen för ett samhälle där kön inte spelar någon roll.

Den privata sfären

Bakgrund

Under 1970-talet präglades den andra vågens feminism av idéer som ville politisera relationer, kroppar och sexualitet. Områden som hemmet, familjen, sexualitet, barn, preventivmedel, sex och våld i nära relationer sågs av samhället som något privat som inte skulle blandas ihop med politiken. Den feministiska rörelsen har vunnit stora segrar som till exempel rätten till förskola, fri abort och kriminalisering av sexköp. Men det finns fortfarande många strider kvar. Än idag ses kvinnors sexualitet som en handelsvara och snäva könsroller styr in våra relationer i heteronormativitet.

Den privata sfären omfattar också makten över den egna kroppen. Många frågor som befinner sig inom den privata sfären berör makten över tjejers kroppar och hur killar och samhället i stort exploaterar tjejers kroppar. Det sexualiserade våldet slår hårt mot tjejer och präglar våra liv och vilka förutsättningar vi får.

Familjen som institution

Kärnfamiljen är en grundläggande institution i samhället vi lever i. Under historiens utveckling har familjens struktur och uppbyggnad sett olika ut. Olika samhällen och produktionssätt har haft olika behov av familjekonstellationer och kärnfamiljen är en förhållandevis ny familjekonstellation. Familjen ses ofta som en privat angelägenhet som politiken inte ska lägga sig i och påverka. Men för oss som feminister är familjen en avgörande del för att förklara könsmaktsordningen och ojämlikheten mellan män och kvinnor. Kärnfamiljen är en viktig del av upprätthållandet av könsmaktsordningen eftersom den reglerar både det produktiva och det reproduktiva arbetet. En viktig del i att låsa fast kvinnor i kärnfamiljer är reprojönandet, alltså synen att tjejer vill vara mammor och upprätthållandet av normen att kvinnor har barn. Reprojönandet reproducerar normer där kvinnors primära uppgift i livet är att bära och föda barn. Det syns från att tjejer i förskolan uppmanas att leka mamma till att kvinnor får svara på när det första barnet kommer. Att leva i en kärnfamilj är på många sätt en kvinnofälla eftersom det många gånger innebär ett huvudansvar för barn, familj och det egna hemmet.

Barn ses ofta som en grundläggande del av familjen. I det moderna samhället är barnen en förutsättning för att en konstellation ska ses som en riktig familj. Genom adoption och surrogatmödraskap har könsmaktsordningen gjort barn till en handelsvara. Idag sätts ofrivilligt barnlösa pars rätt till barn över kvinnors rätt till sina egna kroppar. Historiskt har barnafödandet varit en viktig del i mäns makt över kvinnor. Männen har haft behov av

arvingar som ärver egendomen och har behövt ha makt över kvinnans kropp för att ha makt efter sin död.

Adoptionsindustrin är på många sätt problematiskt eftersom den bygger på handel med barn. Rika och barnlösa par i väst reser till andra länder för att hämta påstått föräldralösa barn. Det skapar en ekvation där den som längtar mest eller har mest pengar ses som den bästa föräldern och där barnets bästa sätts i andra hand. Adoptionsindustrin har stora problem med korruption och barnhandel där barn med föräldrar kidnappas och förs till västvärlden och ges nya föräldrar. Samtidigt befäster adoptionen en syn på barn som en rättighet för barnlösa par i väst. Både adoption och surrogatmödraskap är en del av könsmaktsordningens verktyg för att producera kärnfamiljer och upprätthålla normen om att familjer enbart kan bestå av barn och föräldrar.

Surrogatindustrin har vuxit lavinartat sedan 70-talet och trots att det är förbjudet i Sverige kommer allt fler barn hit genom surrogatmödraskap. Det går generellt ut på att icke-rasifierade, rika, heterosexuella par reser till fattiga länder för att köpa genetiska barn födda av kvinnor i behov av pengar. Synen på kvinnor som altruistiska välgörare som är villiga att föda andras barn skapar en förväntan på kvinnor som godhjärtade där det blir i stort sett omöjligt att säga nej. Surrogatmödraskap kan på många sätt ses som en typ av prostitution där skillnaden är att kvinnan ses som en välgörande madonna och inte en hora. Reifikationen inom surrogatmödraskap är mer långtgående än inom prostitutionen eftersom processen pågår under en betydligt längre tid. Ung Vänster är emot alla former av surrogatmödraskap.

Relationer

Könsmaktsordningen är en struktur som känns in på bara skinnet. Den finns kvar när dörren smälls igen och lampan släckts. Under lång tid har relationer och privatlivet setts som opolitiska och som om de stod utanför strukturerna. Samtidigt har vi genom historien sett att hur vi lever våra privatliv är en grundläggande del av upprätthållandet av könsmaktsordningen.

Från skolan och samhället matas vi med en bild på heterosexuella relationer där målet är att träffas, gifta sig och skaffa barn. Det är en problematisk syn på vad livet ska vara eftersom det är ett snävt och konservativt ideal som få passar in i. Vi ser inte själva heterorelationen som problemet, utan problemet är att vi automatiskt träder in i traditionella könsroller. De traditionella könsrollerna bygger på ett kärnfamiljsideal där kvinnans uppgift är att ta hand

om barnen och hemmet medan mannens uppgift är att arbeta och ha kontakt med omvärlden.

Rätten till sin egen sexualitet är en förutsättning för ett sunt förhållande till sex. Sex är en viktig del av många romantiska relationer och hur vi har sex påverkas av vilket samhälle vi lever i. Vad vi attraheras av påverkas av vilken kultur vi konsumerar och hur vi ser på varandra. Den bristande sex- och samlevnadsundervisningen i skolan bidrar till att många unga vänder sig till porren för få sina första erfarenheter av sex vilket innebär att de matas av bilder med övergrepp. De porrskador som ett kontinuerligt porrtittande innebär påverkar synen på sex och samtycke. En förutsättning för sex är samtycke. Vi anser att allt innan ett samtycke ska ses som våldtäkt.

Mäns våld mot kvinnor är inte som vilket våld som helst. Det är ett systematiskt förtryck som utövas av någon man har en nära relation till. Det kan vara en pappa, en sambo, en kompis, en pojkvän eller en bror. Det kan utövas av en eller flera personer men det som är grundläggande är att det är män som utövar det mot en kvinnor. Mäns våld mot kvinnor kan ta sig många uttryck. Det kan vara att ha makt över någon annans inkomst, använda nedvärderande ord, pressa en partner på nakenbilder, använda fysiskt våld, tvinga någon till sex eller att isolera personen. Det kan också vara att utöva våld mot barn eller husdjur i relationen. Tjej- och kvinnojourer är avgörande för att bryta det samhällsproblem som mäns våld mot kvinnor är. Deras expertis är oersättlig. Vi vill se större ekonomiskt stöd för jourer och skyddade boenden. Sverige är rikare nu än någonsin tidigare, det finns inga skäl till att jourer ska hotas med nedläggning.

Att prata om upplevelser av en våldsamt närstående är ofta skam- och tabubelagt. Därför behöver fler yrkesgrupper vara utbildade i att se tecken på våld. Vi vill till exempel att alla lärare och all fritidspersonal ska ges utbildning i att identifiera barn och unga som lever i hem med en våldsamt förälder. Vi anser att barn som vuxit upp i familjer med våld inte ska tvingas träffa föräldern som utövat våldet och att personer som döms för våld i nära relationer inte ska ha möjlighet att få vårdnaden om sina barn. Att efter en separation tvingas umgås med en förälder som utövat våld innebär att traumat fortsätter. Inga barn ska behöva leva med våldsamma föräldrar.

Sexualitet

Rätten till sin egen sexualitet är en viktig del i politiseringen av kroppen samtidigt som den sexuella äganderätten är grundläggande för jämställdhet mellan könen. I dagens samhälle är

killars sexualitet och behov norm i allt från reklamen till våra egna relationer. Killar ses som aktörer medan tjejer görs till objekt. I dagsläget ses heterosexuella, monogama relationer fortfarande som norm trots att det finns en mängd olika sexualiteter och partnerpreferenser. Vi vill bland annat specialutbilda skolhälso team i frågor som rör sexualitet och könsidentitet.

Rätten till abort har varit en av vår tids viktigaste frågor för makten över den egna kroppen och den sexuella friheten. Att kunna göra abort innebär rätten att säga nej till att bli förälder mot sin vilja och rätten att välja vilket liv man vill leva. I Norge är det möjligt för barnmorskor att vägra utföra abort med hänsyn till samvetsfrihet. Vi anser att det ska räknas som arbetsvägran och att utföra aborter är en del av yrket. På samma sätt som lärare inte kan undvika att undervisa om sex- och samlevnad ska inte barnmorskor kunna vägra att utföra aborter. När konservativa rörelser försöker begränsa aborträtten och kvinnors makt över sina egna kroppar vill vi att Sverige ska gå i första ledet för att göra det möjligt för kvinnor att resa till Sverige för att göra säkra aborter. Fri abort är det enda sättet att undvika illegala aborter där tjejer och kvinnor får sätta livet till. För att minska antalet ofrivilliga aborter vill vi se större satsningar på ungdomsmottagningar och centrum för sexuell hälsa. Att söka stöd och vård för sexuell hälsa ska vara gratis och aldrig en klassfråga.

Preventivmedel är avgörande för att kunna skilja sexualiteten från reproduktionen. Att unga har en stor tillgänglighet och även delges information kring preventivmedel är därmed av största vikt. En del i detta är att ge mer resurser till ungdomsmottagningar och att fortsätta subventionera preventivmedel så att det är gratis eller mycket billigt. Ett stort problem är att ansvaret för att tillhandahålla preventivmedel ofta läggs på tjejer genom att killar inte tar ansvar för att ha säkert sex. Genom porrens normalisering blir det också vanligt att killar kräver sex utan kondom, trots de stora riskerna som finns. Konsekvenserna av detta faller nästan enskilt på tjejer, som att behöva betala för dagen efter-piller eller en oönskad graviditet. Killars snedvridna uppfattning av sex prioriteras alltså över tjejers rätt till säkert sex. Ett annat problem är att preventivmedel som används av tjejer kan ha stora biverkningar som påverkar allt från vikt till sexlust. Vi vill se mer forskning på preventivmedel för att både klargöra vilka biverkningar som kan uppkomma och minimera dessa. Ung Vänster vill också ha mer och bättre upplysning om de olika preventivmedlens verkningsmekanismer i skolan, samt att resurser ska finnas för att ge alla hjälp och stöd att hitta en preventionsmetod som passar dem.

När kroppar blir handelsvaror

Exploateringen av tjejeers kroppar är en grundläggande del av det sexualiserade våldet och tar sig uttryck på många sätt. Under de senaste decennierna har exploateringen också tagit sig in i våra hem genom internet och den konstanta närvaron av smarta telefoner. De övergrepp som sugardejting, fruimport och prostitution innebär är numera ständigt närvarande i vår direkta närhet.

Under de senaste åren har prostitutionen utvecklats i takt med internets utbredning. Förut pratade vi främst om prostitutionen som tog plats på gatan, men under de senaste åren har prostitutionen flyttat in på internet och sociala medier. Eskortindustrin och hemsidor för sugardejting har försökt tvätta bort prostitutionens smutsiga rykte genom att försöka omvandla det till ett nytt sätt att umgås på. Genom att marknadsföra det som ett sätt för unga tjejer att tjäna pengar och leva ett liv i lyx genom att äta middag med främmande män framstår det som vilket arbete som helst. Företagen kan kalla det eskortservice eller sugardejting, vi vet att det rätta namnet är prostitution. När män anser sig ha rätt att hyra tjejer som eskorter eller vara deras sugardaddys synliggörs bilden av tjejer som objekt som är möjliga att köpa och sälja. Att anse sig ha rätt att hyra en annan människa under en tid för ersättning och sedan förvänta sig sexuella tjänster i utbyte är inget annat än prostitution. Ung Vänster vill att sugardejting och eskortservice ska ses som prostitution och precis som det är olagligt att köpa sexuella tjänster ska det vara olagligt att hyra någon som sugardejt eller eskort. Vi vill att det ska vara möjligt att döma företag som står bakom sugardejting- och eskortsidor för koppleri. I dagsläget efterfrågar killar och män nakenbilder och använda underkläder. Att köpa använda underkläder och nakenbilder i sexuellt syfte ska ses som en form av prostitution.

Prostitution är att utföra eller bli utsatt för sexuella handlingar mot ersättning. Ersättningen kan vara pengar, boende, skjuts hem, presenter eller trygghet. Prostitution är ett av de grövsta uttrycken för könsmaktsordningen och det sexualiserade våldet. Idag ser vi hur prostitutionsförespråkare försöker förklä prostitution till ett arbete. Inom prostitutionen abstraheras jaget till kropp, från kropp till sex och från sex till tjänst, vilket skapar en gräns mellan personen och kroppen som säljs. När jaget blir en tjänst känns inte arbetet som att sälja sig, men är de facto att sälja sig. Människan har blivit maskinen. Vi menar att sex förutsätter samtycke, och det går inte att prata om samtycke när ersättning finns med i bilden. Vidare ignorerar prostitutionsförespråkare de omfattande problemen med trafficking. Att svenska män reser utomlands och köper sex är ett växande problem. Sexturismen är

framförallt stor i länder som Thailand. Att köpa rätten till en kvinnas kropp under antingen en timme eller under flera veckor ska ses som prostitution och också vara straffbart. På samma sätt ser vi fenomen som fruimport som varianter av prostitution där det faktiska köpet pågår under en längre period. Vid fruimport är inte ersättningen pengar utan snarare trygghet, boende och uppehållstillstånd. Ett stort problem med fruimport är att fattiga kvinnor luras till Sverige för att bli utnyttjade av svenska män fram tills deras provotid för uppehållstillstånd tar slut.

Ung Vänster vill höja straffen på sexköp och att svenska medborgare som köper sex utomlands ska kunna dömas för sexköp i Sverige. Ett problem idag är att personer som lever i prostitution förvägras socialbidrag eftersom socialtjänsten räknar pengar från prostitution som inkomst. Det gör det nästintill omöjligt att lämna prostitutionen. Vi vill att den svenska sexköpslagen utvecklas mot den abolitionistiska modell som finns i Frankrike och att de som utsätts ses som brottsoffer. Den innebär bland annat att alla som utsätts för sexköp får rätt till skadestånd, uppehållstillstånd, boende och behandling. De får också eventuella skatteskulder avskrivna. Alla som döms för sexköp måste också gå på en skola för sexköpare, en utbildning som de själva finansierar. Den franska modellen gör det möjligt att avskaffa prostitution som system. Utöver att utveckla den svenska sexköpslagen vill vi att poliser och vårdpersonal specialutbildas i att bemöta personer som levt i prostitution.

Det offentliga rummet

Reklam och skönhetsideal

Vi omges konstant av reklam på planscher, tv och i mobilen. Ingenstans är vi helt fria från den. I reklamen paketeras stereotypa bilder av kvinnor och män ner till ideal som vi ska sträva efter. Kvinnor avbildas som passiva, svaga, avklädda med sängkammARBlick; medan män framställs som aktiva, starka, och oftast påklädda. Kvinnors kroppars görs till objekt som ska öka försäljningen, där ansikten ersätts med bilder på bilar, parfymflaskor döljer hennes kön eller så placeras varan mellan hennes bröst. Reklamen påverkar vår syn på sexualitet och bidrar i förlängningen också till mäns våld mot kvinnor och sexuella trakasserier genom att vi vänjer oss vid att kvinnor är passiva objekt som ska stå till förfogande för sexuell njutning för män.

Massmedia har en stor inverkan på tjejer i förmedlingen av skönhetsideal och normer för hur de ska vara. I reklamen är kvinnor smala och retuscherade till att vara perfekta. Bilderna skapar ett ouppnåeligt ideal och en snedvriden kroppsuppfattning. Det förmedlar ett budskap som sätter stor press på unga tjejer, att man aldrig kan vara bra nog. Pressen tar sig också

fysiska uttryck i att allt fler och allt yngre drabbas av ätstörningar och psykisk ohälsa. Ung Vänster vill se ett förbud mot könsdiskriminerande reklam och att retuscherad reklam ska märkas.

Feminism som täckmantel

Att företag använder sig av feministiska budskap eller feministiska profiler för att sälja produkter har blivit allt vanligare, men fenomenet är inte nytt. Såväl under 1970-talets som under 1990-talets feministiska vågor har vi sett samma trend. När vi är på toppen av en våg vill företagen få sin del av kakan. När den feministiska kampen gör framsteg och det är inne att kalla sig feminist finns det en marknad att exploatera. Då kan man använda sig av rörelsen för att maximera vinsten. Företag ”tar ställning” för kvinnors rättigheter och marknadsför sina varor med budskap om vad som finns kvar att göra. För att legitimera företagets feminism använder de sig av feministiska influencers. Att det är en feminist som marknadsför företaget gör att företaget i sig också blir feministiskt. Att köpa deras varor framställs som feministisk praktik och kampen urholkas på sitt innehåll. Samtidigt som dessa företag ”tar ställning” och säljer tröjor med feministiska förkämpar på, betalar de ut slavlöner till sina anställda, sparkar fackligt aktiva och gravida.

De storföretag som marknadsför sig som feministiska är relativt likgiltiga inför feminismen, och drivs bara av vinstmotiv. Ett närliggande men annorlunda fenomen är när uttryck för könsmaktsordningen maskeras som feministiska. Ett vanligt exempel är idén om den nakna kvinnokroppen som ett medel för feministisk frigörelse, där exempelvis camming och försäljning av nakenbilder motiveras med argument om frigörelse eller kontroll över sin egen sexualitet. Ett annat är försöken att normalisera prostitution genom att benämna det som sexarbete och framställa det som ett sätt för unga tjejer att tjäna lite extra vid sidan av studier eller bli självförsörjande. Att beskriva de här sakerna som feministiska är en strategi för att befästa och rättfärdiga könsmaktsordningen i en tid av feministisk framgång. Det är ingen slump att grupper med ett ekonomiskt intresse i frågan, så som prostitutionslobbyn, aktivt sprider sådan retorik. Begreppsfrskjutningen görs möjlig genom att feminismen abstraheras, tas ur sitt sammanhang och töms på innehåll.

Porr

Vi lever i en pornofierad kultur där det offentliga rummet blivit allt mer sexualiserat. Det som idag är vanliga inslag i populärkulturen skulle förmodligen ha setts som pornografi för bara några decennier sedan. Dagens reklambilder blir allt mer identiska med bilder i porrtidningar och det som tidigare sågs som mjukporr syns idag i tv-serier och filmer. För att fortsätta göra

vinst har den riktiga porren varit tvungen att anpassa sig, gå längre och tänja på gränserna. Det som förut kategoriserades som våldsporr är idag mainstreamporr, närmare 90 % av de mest sedda scenerna innehåller våld mot kvinnor. Det som finns bara något klick bort är tortyrliknande scener och filmer som utmanar alla tabun. Porrbranschen är en mångmiljonindustri som kapitaliserar på att normalisera sådant som i alla andra fall hade kallats för rena övergrepp. Män som konsumerar mycket porr får ofta mindre empati för våldtäktsoffer och attityder som stödjer sexuella trakasserier och våld mot kvinnor.

Internet har gjort porren lättillgänglig, helt anonym och billig. Porrsidorna får idag fler besökare varje månad än Netflix, Amazon och Twitter tillsammans. I Sverige är genomsnittsåldern för när pojkar börjar titta på porr 12 år. Porren blir deras första möte med sex och för många unga fungerar porren som den främsta sexualkunskapen. Det ger unga en skev syn på sex och samtycke. Porren förstärker normer för hur sex ska gå till och vem som är aktiv och passiv. Porrindustrin låter killar få betalt för att utsätta tjejer för övergrepp, tjejerna får skador liknande dem man får av tortyr och men för livet och den som konsumerar porr får en skev syn på sex och sexualitet. När porren blir mer våldsam blir också torskarna som köper sex vidrigare och övergreppen inom prostitutionen allt våldsammare. Män som konsumerar mycket porr lider i högre utsträckning än andra män av svårigheter med intimitet och intima relationer och ökade aggressiva tendenser. Det är även vanligt att man försöker övertala sin partner att delta i porrliknande sex med smärtsamma, aggressiva och förnedrande inslag.

Porr, prostitution och strippklubbar är en del av den globala sexindustrin som utnyttjar kvinnors kroppar för mäns njutning. Det är industrier som utnyttjar tjejer och befäster könsmaktsordningen. Ung Vänster vill förbjuda strippklubbar och införa porrfilter i skolan. Vi vill även att det tillsätts en utredning som ser över hur spridningen av porr kan begränsas och undersöka möjligheten att tillämpa sexköps- och kopplerilagstiftning på produktion av pornografi.

Otrygghet i det offentliga rummet

Alla ska känna att de kan röra sig fritt i vårt samhälle utan att vara rädda. Så är inte fallet idag. Många tjejer undviker att gå ut sent på kvällen, tar omvägar istället för att gena genom den mörka parken, låtsas prata i telefon eller håller nycklarna mellan fingrarna hela vägen hem. Rädslan har sin grund i att tjejer lever med ett ständigt hot av sexualiserat våld. Från tidig ålder matas vi av budskapet om att det är tjejens ansvar att inte hamna i farliga situationer. Det är hon som inte ska dricka för mycket, ha för kort kjol eller gå ut själv på sent kvällen.

Tjejer lär sig helt enkelt att de ska vara rädda. Vardagsrädslan är ett allvarligt problem, den begränsar tjejers liv och handlingsutrymme i samhället.

I takt med internets utveckling har det offentliga rummet blivit större. Vi är i ständig kontakt med våra vänner och bekanta. Vi delar med oss och tar del av livshändelser, åsikter och tankar. Även i miljöer som tidigare varit privata är vi tack vare internet i en typ av offentligt rum. Otryggheten följer även med in på internet. Det kan handla om hat, hot och sexuella trakasserier. Idag uppskattas att var tionde kvinna har utsatts för någon form av hat eller hot på nätet, och 18 procent har någon gång utsatts för stalking på nätet. Det får allvarliga konsekvenser inte bara för kvinnors psykiska hälsa utan också på deras möjlighet att delta i samhället. Kvinnor som kontaktat polisen i samband med nätvåld får istället för att åtgärder vidtas höra de ska att ”ta en paus från internet”. Det sänder starka signaler om att denna typ av brott såväl som kvinnors trygghet inte tas på allvar. Anonymiteten på internet har också gjort det möjligt att begå sexuella övergrepp på internet utan att riskera att åka fast. Vi anser att sexuella övergrepp som utförs på internet ska kunna ses som våldtäkt. Det skulle göra det möjligt att döma män som utnyttjar unga genom hot för våldtäkt och inte bara för innehav av ”barnpornografi”. Vi vill även höja straffen för dokumenterade sexuella övergrepp på barn, så kallade barnpornografibrott.

Juridik

Historiskt har kvinnor inte setts som fullvärdiga medborgare. De har setts som och i juridisk mening varit mäns ägodelar. Kvinnor har fått kämpa för att bli medborgare med samma juridiska rättigheter som män i allt från att bli myndig och få rösta till att delta i högre utbildning. Först 1965 kriminaliserades våldtäkt inom äktenskapet. Det var alltså inte möjligt att våldta sin fru innan 1965 utan allt sågs som frivilligt sex eftersom det skedde inom äktenskapet. I början av 1900-talet hade vi reglementerad prostitution, där det såg som ett nödvändigt ont. Prostitutionen var samhällets ”avloppssystem” som behövdes för att män skulle få utlopp för sina lustar och inte ta ut dem på sina fruar. Än idag ser vi att brott mot kvinnor inte får samma konsekvenser. En man som slår eller till och med mördar henne får inte samma straff som vid annan typ av misshandel eller mord. Våldsamma män har fortfarande rätt att träffa och få vårdnaden om sina barn trots att dessa sett och utsatts för deras våld fysiskt, psykiskt eller verbalt. Det har helt enkelt alltid varit billigt att begå brott mot kvinnor.

Föreställningar om män och kvinnors sexualitet återspeglas i rättsväsendets bemötande och agerande vid sexualbrott. Kvinnor får frågor om klädsel, om de varit fulla och om de tydligt

gjort motstånd. Deras berättelse ifrågasätts och misstros systematiskt. Den första kontakten med rättsväsendet är viktig och många gånger avgörande för om en kvinna vill fortsätta ingå i förundersökningen. När man istället skapar en känsla av osäkerhet och otrygghet, förlorar kvinnan ofta tilliten och hoppet. Det finns ett stort mörkertal av kvinnor som aldrig går till polisen. Brottsförebyggande rådet räknar med att endast två av tio sexualbrott anmäls. Det kan delvis kopplas till ett rättsväsende som inte tar kvinnors berättelser på allvar och att så pass få anmälningar leder till fällande dom. För att utrota mäns våld mot kvinnor krävs både förebyggande åtgärder och att lagarna faktiskt används.

Metoo-upproret 2017 kom som en reaktion på just detta. Kvinnor var trötta på att aldrig bli trodda, aldrig få ett värdigt bemötande och ständigt göras ansvariga för mäns agerande. Tanken var att det skulle gå att förändra om man synliggjorde hur vanligt det är att kvinnor utsätts för sexualiserat våld. Om tillräckligt många kvinnor gick ut och berättade om vad de varit med om skulle samhället inte längre kunna blunda. Hundratusentals kvinnor gick ut och berättade om vad de utsatts för. Branscher gick ut och krävde förändring. Det ställdes krav på trygga anställningar, jämställda löner, skärpta lagar, statligt stöd till tjej- och kvinnojourer, höjda skadestånd till utsatta och billiga bostäder. Det var en stor och viktig händelse som synliggjorde mäns våld mot kvinnor men i praktiken ledde metoo inte till någon större politisk förändring. Vi fick en samtyckeslag men arbetet med att ta fram den var redan i gång och hade föregåtts av en lång kamp från den feministiska rörelsen. Problemet är i första hand inte lagarna i sig utan att de inte används. En ny lag kommer inte automatiskt att leda till fler domar om inte rättsväsendet också förändras. Samtyckeslagen har framförallt ett symboliskt värde. Den pekar på att förutsättningen för sex är just samtycke men den förändrar inte att rättsväsendet i grunden är sexistiskt. Vi behöver ett rättsväsende som lyssnar på kvinnor, förstår hur sexualiserat våld fungerar och faktiskt agerar. Ung Vänster kräver att alla som möter offer för mäns våld mot kvinnor, såväl sjukvårdspersonal som polis- och domstolsväsendet, ska vara utbildade inom området. Kvinno- och tjejjourer måste få betydligt ökade resurser och upphandlingen av jourerna få ett slut. Ung Vänster vill även att nämndemän kvoterar vid brott relaterade till mäns våld mot kvinnor, sexualbrott mot barn och människohandel.

I metoo kunde vi vid ett antal tillfällen även se hur trenden av att hänga ut personer och kräva påföljder spelade en viktig roll. På sociala medier och i tidningar lades det ut berättelser med namn och bild på förövare. Detta är i sig inte förvånande. Majoriteten av alla förövare döms aldrig i domstol och därför har offentliga eller halvoffentliga utpekanden i många fall varit en av få strategier för kvinnor för att agera mot förövare. I viljan att alltid tro offret så har sociala

medier agerat domstolar och på förhand dömt de utpekade, vilket visar på det problematiska i utpekningar. Det har även kommit krav på att arbetsplatser och rättsväsende ska agera mot dessa män. Det speglar samtidigt tro på att högre straff, fler poliser och längre fängesdomar kan utrota kriminalitet. Metoo agerade inte i ett vakuum, det fanns till i ett samhälle som fått en allt mer repressiv syn på domstol och fängelse. Den feministiska rörelsen kunde få gehör för krav på högre straff även från de utbredda rasistiska strömningar som skyller våldtäkt på invandringen. En risk med utpekningar är att det kan förminska sexualiserat våld till att vara en fråga om enskilda individers agerande och inte ett strukturellt problem som är genomgripande i samhället. I förlängningen leder det till enkla lösningar på ett komplext problem, där den feministiska rörelsen har en viktig uppgift i att motverka och fortsätta arbeta och driva krav som visar på det sexualiserade våldets komplexitet.

Vården

Sjuk- och hälsovården har historiskt och idag behandlat kvinnor och män olika. Mannen har varit norm i hela samhället, så även inom sjukvården. Den har såväl speglat det patriarkala samhället som varit en instans för att upprätthålla det. Psykiatrin har använts för att gömma undan och galenskapsförklara kvinnor som bröt mot sociala konventioner. Att gå emot förväntningar och föreställningar om hur man ska vara har inneburit risker, ovälkomna åsikter eller verklighetsuppfattningar har tystats i sjukvårdens namn. Synen på kvinnans "naturligt" återhållsamma sexualitet har varit djupt inbäddad i psykiatrins definition av sjukt och friskt. Diagnoser som neuros, hysteri, paranoia och sinnesförvirring har använts för att sjukförklara kvinnor. Fram till 1974 kunde kvinnor läggas in på psykiatrisk klinik som en del i en abortutredning. Kvinnan har setts som det svagare könet, emotionellt instabil och mindre rationell än mannen, oförmögen att bestämma över sin egen kropp. På 1950-talet talade man om könad trötthet som ett stort problem, dubbelarbete med hela ansvaret för hem och barnslet. För kvinnorörelsen har vården och det offentliga alltid varit centrala i kampen för ett jämställt samhälle. Man har ställt krav på mödravården, på smärtlindring vid förlossning, fri abort, preventivmedel, föräldraledighet och försäkring, barnbidrag, förskola och ekonomisk trygghet vid sjukskrivning. Trots att det gått över hundra år av kamp är vården fortfarande ojämsställd.

Det kvarstår idag tydliga skillnader mellan kvinnor och män i hälso- och sjukvården. Flera sjukdomar som kvinnor drabbas av i högre utsträckning tenderar att vara lägre prioriterade. Inte minst inom endometriosisvården. En sjukdom som runt var tionde kvinna i Sverige lider av men som kan ta mellan fem och tio år att få diagnostiserad. Där råder det också stor

kunskapsbrist om sjukdomen inom vården och patienternas smärtproblem förminskas ofta och möts med okunskap.

Kön styr behandling, medicinering och väntetid till läkarkontakt. Kvinnor får sämre tillgång till vård och upplever sig sämre bemötta i vården jämfört med män. Kvinnor och män får olika behandlingar vid samma sjukdom när de många gånger borde fått samma. Kvinnors problem ses ofta som psykiska eller relaterade till livsstil, medan män remitteras vidare och skickas på provtagning. Det är ett resultat av en vård där symptom, behandling och forskning har utgått ifrån män med tron att den är direkt applicerbar även på kvinnor. Våra kroppar är dock inte lika, vi får inte samma symptom och reagerar olika på behandling. Det går inte att anta att forskning som sker på handjur och hanceller går att överföra på kvinnor. En jämställd vård innebär inte att vården alltid ska vara likadan, den måste vara anpassad efter de skillnader som finns mellan könen. Ung Vänster vill att det ska läggas mer resurser på kvinnors hälsa och på forskning på kvinnosjukdomar.

Nedskärningarna i offentlig sektor slår dubbelt mot kvinnor. De slår mot de många kvinnor som jobbar inom vården och mot dem som behandlas i den. Det råder platsbrist på flera av våra sjukhus och det saknas personal, samtidigt fortsätter politiker att skära ner i sjukvården. Förlossningsvården är en av de som drabbats hårdast. På flera håll i landet får man resa i timmar för att komma till det närmaste sjukhuset. Det råder brist på barnmorskor och sjuksköterskor och yrkena präglas av dåliga arbetsvillkor och löner. Antalet sjukskrivningar har ökat drastiskt de senaste åren och den största anledningen till att kvinnor inte kan gå till jobbet är stress och psykisk ohälsa.

Den psykiska ohälsan ökar och kryper sig allt längre ner i åldrarna, samtidigt har inte vården möjlighet att möta den ökande ohälsan. Allt fler tjejer lider av skev kroppsuppfattning och sjukdomar som anorexi och bulimi. Det behövs fler kuratorer och psykologer i skolorna, resurser till psykiatri och väntetiderna måste minska.

Sexuellt självskadebeteende är när man använder sex som medel för att skada sig själv. Det kan till exempel ske genom att sälja sex, att ha sexuella kontakter man inte är intresserad av, eller utsätta sig själv för fysiskt eller psykiskt våld. Att det sker på egna initiativ ska inte misstas för frivillighet eller samtycke. Precis som när det gäller prostitution är det felaktigt att tala om frivillighet när man pratar om sexuellt självskadebeteende. Majoriteten av tjejer och kvinnor med sexuellt självskadebeteende utvecklar dessa som en följd av tidigare övergrepp.

Av vården möts man ofta med okunskap, skuld och skam, känslor som dessa tjejer ofta redan innan påfört sig själva. Det gör det svårare att söka vård.

Utbildning och fritid

Utbildning genom livet

Skolan formar oss genom stora delar av våra liv, från förskolan hela vägen till komvux och universitetet. Det innebär att våra lärare och läromedel har stor påverkan på det vi tycker och tänker. Därför är det viktigt att vi kämpar för en skola för alla och en skola som kompenserar. Det ska inte spela någon roll vilken skola du går på, vilka föräldrar du har eller vilket kön du uppfattas ha - alla ska ha samma chans till utbildning och den utbildningen ska vara lika bra som alla andras.

Redan i förskolan är det vanligt att tjejer och killar behandlas olika. Där kan det handla om att tjejer förväntas leka med dockor och lära sig ta hand om en dockfamilj, medan killar oftare förväntas att leka mer fysiska lekar, som att jaga varandra. Att tjejer leker familj ses som positivt, medan killars aktiviteter oftare ses som störande och meningslösa.

Lärare placerar ibland elever så att varannan elev är tjej och varannan är kille, för att läraren vill att tjejerna ska lugna killarna och hjälpa dem fokusera på skolarbetet. Flera studier som gjorts i klassrum har visat att tjejer oftare får ja- och nej-frågor, medan killar uppmuntras till att debattera och analysera i större utsträckning, genom att de får mer utrymme att utveckla sina resonemang. En jämställd skola är en förutsättning för ett jämställt samhälle.

Det är fler kvinnor än män som läser upp sina betyg på komvux. Det är också både fler kvinnor som studerar och som tar examen på universitet och högskola, 2 av 3 som tar examen i högskolan är kvinnor. Trots detta är nästan alla som sitter i bolagsstyrelser eller som är chefer män (om det inte handlar om chefer inom utbildning och vård, vill säga). Mönstren måste också ändras bland de övre nivåerna på högskolan, till exempel är mer än 70 % av alla professorer är män. Ung Vänster kräver att kvinnor ska ges förtur till doktorandplatser i mansdominerade ämnen.

Inom vänstern pratas ofta om att bryta normer, eftersom det finns många förtryckande normer om hur människor ska se ut eller vara. Men det finns också positiva normer – och sådana kan skolan lära ut. Det kan handla om en sund hälsosyn eller hur det pratas om sexualitet, till exempel. Många tjejer lider idag av ätstörningar, det är en stor fixering på kroppsideal runt omkring oss och det ligger en enorm social press på elever att passa in i allt

snävare ramar. Ett enkelt men viktigt sätt för skolan att normalisera och neutralisera mens är att erbjuda gratis mensskydd på alla skoltoaletter. Ung Vänster vill att mensskydd ska vara gratis.

Ett stort problem är den könssegregering som sker vid både tillval, gymnasieval och senare studier. De valen får stora konsekvenser i samhället eftersom många yrken är dominerande av antingen män eller kvinnor. För att vi ska få en mer jämn arbetsmarknad krävs flera åtgärder. En av dem är att elever måste få veta vilka möjligheter som finns och att ditt kön inte ska avgöra vilket yrke du kan söka dig till. Studievägledare fyller därför en viktig funktion för många unga. Om tjejer aldrig uppmuntras att söka yrkesförberedande utbildningar inom till exempel bygg eller teknik, samtidigt som killar aldrig uppmuntras att söka omsorg eller språk, är det svårt att se hur vi unga ska välja annorlunda.

I skolan

Vi vet att historien är skriven av de med makt. Därför är den stora majoriteten av all historia skriven av män, för män. Det är något som behöver ändras på. Vi i Ung Vänster har i olika omgångar drivit frågan om att lyfta kvinnor i historien, att betona vikten av alla som drivit kampen för ett jämställt samhälle eller vars uppfinningar det sällan pratas om trots dess påverkan på samhället. Om kvinnor sällan pratas om glöms kvinnors kamp bort och synen på mannen som norm reproduceras. Det är fler namngivna nazister än kvinnor i historieböckerna. Därför är det viktigt att fortsätta kampen och att fortsätta lyfta dessa frågor inom skolan. Kvinnors historia ska inkluderas i undervisningen och inte beskrivas som en separat historia.

Kampen för en jämställd skola måste ske på många olika plan. Vi unga måste organisera oss för förändring, men det kräver också förändring hos skolornas ledning, i riktlinjer och stöddokument. All skolpersonal måste få grundläggande jämställdhetsutbildning. Alla skolor måste arbeta aktivt med jämställdhetsplaner som omfattar personal, elever och arbetsmiljö, med mera. I en sådan plan kan det till exempel stå mål och strategier som eleverna kan använda sig av för att genomdriva jämställdhetskrav. En skolas arbete med jämställdhetsspecifika frågor kan inte hamna på en enskild medarbetare eller vara något som nämns i förbifarten på en personaldag. Det måste vara något som arbetas med kontinuerligt och som syftar till långsiktig förändring.

Sex- och samlevnadsundervisningens kvalitet är idag oftast under all kritik. Lektionerna är få och innehållet fokuserar på biologi, heterosexuella relationer och killar som norm. Det skapar

en föreställning om att killar är aktiva och tjejer är passiva samtidigt som kärnfamiljen befästs som institution.

Vi vill att sex- och samlevnadsundervisningen ska vara bred och ämnesöverskridande. Den måste inkludera en kritik mot samhällets normer och förväntningar på vår sexualitet. Vi vill inkludera fler perspektiv på sex, sexualitet, könsidentitet och relationer. Undervisningen om sexuell och reproduktiv hälsa måste ges mer utrymme.

Samtycke är grundläggande för sex. Alla elever ska få lära sig om gränssättning, samtycke och sex på lika villkor. I dagens porrifierade samhälle matas unga med bilder och föreställningar av sex. Skolan måste ta aktivt ansvar för att problematisera porrens syn på sex och stå upp för den mänskliga kroppens ickesäljbarhet. Ett första steg i detta arbete är att införa ett porrfilter.

Kunskap att undervisa i sex- och samlevnads kunskap ska vara obligatoriskt på lärarprogrammen. En förutsättning för att ge elever bra undervisning är att lärarna är trygga och kompetenta inom ämnet. Vi menar också att specialutbildade skolhälso team i frågor om sexualitet och könsidentitet kan hjälpa.

Feministiskt självförsvar är en praktik Ung Vänster driver som går ut på att skapa ett separatistiskt rum för tjejer att dela med sig av erfarenheter, stärka sin självkänsla och lära sig försvara sig mot fysiska angrepp. Det är skolans ansvar att alla känner sig trygga i skolan. Därför är feministiskt självförsvar en praktik som vi vill ska erbjudas i alla högstadieskolor och gymnasium för att alla tjejer ska få möjlighet att lära sig.

För att kunna göra förändring i sin skola krävs ett aktivt elevdemokratiskt arbete. Det kan se ut på många sätt, men utgår ofta från någon form av elevråd eller elevkår. Idag används sällan elevdemokratin för att driva på progressiv förändring, men det är något vi vill se. Genom en mer demokratisk skola kan tjejer kräva och få mer utrymme.

Ett annat sätt att organisera sig i skolmiljön är att starta jämställdhetsgrupper. I en jämställdhetsgrupp kan det till exempel arrangeras temadagar eller demonstrationer. Det är ett utrymme för tjejer att organisera sig och lyfta frågor på sin skola. Stödet och utrymmet för jämställdhetsgrupper på skolorna behöver öka för att ge plats och möjlighet att lyfta frågor även utanför klassrummen för att diskutera och driva kamp för en bättre skola.

Psykisk ohälsa

Nedskärningarna som pågått från 90-talet och framåt har lett till en rad olika problem i och utanför skolan. Bland annat har inte skolor råd att ha kuratorer, eller ibland bara under vissa dagar. När skolväsendet privatiseras prioriteras personal ned, eftersom personalkostnaden är en enkel parameter att justera. Det innebär ofta att skolor säger åt sina elever att "ta eget ansvar" för sina studier, det vill säga studera utan en lärares handledning. Det innebär också nedskärningar i skolhälso- och resurspersonal, vilket slår mot tryggheten i skolan. Nedskärningar ska aldrig drabba elevers hälsa.

Betyg i allt lägre åldrar gör att elever allt tidigare tvingas värdera sitt arbete efter betygs-kriterier i stället för att lära sig för lärandets skull. Det leder till ökad stress. Tjejer känner sig ofta stressade av prov och läxförhör. Tjejer får generellt också högre betyg och tvingas konkurrera mot varandra, vilket i sig leder till psykisk ohälsa. Det här är bidragande faktorer till att Ung Vänster vill avskaffa både betyg och läxor.

Idrottslektionerna är ofta utformade på sätt som motverkar ett aktivt deltagande från tjejer. Det kan till exempel handla om lärare som delar upp klassen i tjejer och killar och sedan tilldelar de olika grupperna olika aktiviteter, baserade på kön. På så sätt cementeras könsrollerna ytterligare - killar är bra på bollsport, de uppmuntras och de får respekt. Typiska "tjejsporter" får litet eller inget utrymme, tjejer får inte samma uppmuntran. Samtidigt är idrottslektionen det tillfälle då kroppsfixeringen är som tydligast, både tjejer som har problem med sin egen kropps-bild och mobbing av personer som avviker från normen gör att många försöker komma ifrån idrottslektionen till varje pris.

Fritidsaktiviteter

Det är viktigt att det finns ett brett utbud av fritidsaktiviteter. Det kan handla om att fritidsgårdarna ska arrangera aktiviteter som alla känner sig välkomna på och att den verksamhet som arrangeras inte gör tjejer till passiva observatörer medan killar är aktiva och gör saker.

För att killar och tjejer ska få samma möjligheter att utveckla sina kunskaper och ha en meningsfull fritid krävs fler öppna utrymmen. Vi behöver fritidsgårdar och kulturhus att vistas i. Tjejer har ofta ett sämre utbud av verksamhet att välja på. Kommuner lägger ofta större mängd resurser på fritidsaktiviteter där en majoritet av utövarna är killar. Alla fritidsgårdar ska erbjuda tjejseparatistisk verksamhet för att få större kvinnligt deltagande.

Damfotboll är en av Sveriges största sporter och får ändå mycket mindre resurser än herrfotbollen. På samma sätt satsas mindre resurser på tjejdominerade fritidsintressen som till exempel ridsport, dans och teater. I kampen för tjejjers lika rätt på fritiden är det viktigt att försvara fritidsgårdar samt sådan verksamhet som riktar sig särskilt till tjejer.

Kärnan i en feministisk idrottspolitik är att tjejjers idrottande måste ges samma samhälleliga resurser som killars. För att det ska bli så krävs dels att riksidrottsförbundet tar ett ansvar och fördelar de statliga pengarna aktivt och rättvist. Kommunerna måste också uppvärdera tjejjers idrottande. Skolan måste också ta sitt ansvar för att tjejer och killar ska kunna och vilja vara med på idrottslektionerna på samma villkor. Alla idrottslärare ska utbildas i jämställdhet för att öka tjejjers deltagande på idrottslektionen.

Ett allt mer populärt fritidsintresse bland både killar och tjejer är e-sport. Inom e-sporten råder ofta en sexistisk kultur, där tjejer sällan känner sig välkomna. Det är också en miljö där tjejer betar sig otrevligt mot andra tjejer för att passa in. Tjejer har svårt att få samma status och trovärdighet som killar har. Tjejer som spelar utsätts för väldigt mycket trakasserier och hot. Både av de som spelar med en och de som spelar mot en. Många tjejer tvekar därför för att spela, eftersom de är nervösa att de inte ska vara tillräckligt bra eller förstöra för resten av laget. Tjejjers utseende blir också kritiserat extremt mycket, något som drabbar kvinnliga streamers hårt.

E-sporten är på god väg att bli större än vanlig sport, det är dags att satsa ordentligt på att lyfta tjejer och ta den självklara platsen inom e-sporten. De utbildningar inom e-sport som redan finns behöver aktivt söka sig till tjejer för att rekrytera, de satsningar som gjorts de senaste åren för att hjälpa tjejer inom spelhobbyn måste fortsätta få finansiering och fler turneringar där kvinnliga spelare frontar behöver arrangeras.

Arbete och arbetslivet

Ett av de mest grundläggande maktförhållandena i samhället är frågan om hur arbetet organiseras. Könsmaktsordningen formar vem som arbetar med vad och hur detta arbete värderas. Kvinnor har sämre arbetsförhållanden, lägre löner och mindre makt över sitt arbete än män. Det kringskär kvinnors frihet. En av de mest grundläggande förutsättningarna för jämställdhet är därför ekonomisk rättvisa mellan män och kvinnor.

Arbetsdelningens historia

Så länge könsmaktsordningen har funnits har arbete delats och rangordnats baserat på kön. Vissa arbetsuppgifter, såsom hushållsarbete och barnuppfostran, har i alla tider tilldelats kvinnor och för det mesta utförts oavlönat. Dessa arbetsuppgifter kallas reproduktivt arbete, eftersom de återskapar arbetskraft. Det reproduktiva arbetet är omvårdande, fostrande och utbildande. Män har i mycket större utsträckning tilldelats produktivt arbete, som direkt skapar varor. Delar av det produktiva arbetet har alltid utförts av kvinnor och arbetarkvinnor har ofta tvingats arbeta med tunga, slitsamma uppgifter som har låg status och är illa avlönade. Dessa två mönster präglar den könade arbetsdelningen och skapar kvinnors ekonomiska underordning.

Kvinnor har genom historien utgjort en betydande del av arbetskraften. Innan industrialiseringen när de flesta försörjde sig på jordbruk arbetade män och kvinnor i lika stor utsträckning. I och med kapitalismens intåg och lönearbetets utbredning skapades en uppdelning mellan vilka arbetsuppgifter som avlönades och vilka som inte gjorde det. Många arbetsuppgifter som historiskt utförts av kvinnor blev inte avlönade och familjeenheter med en lönearbetande man och en hemarbetande kvinna blev vanliga. På så sätt befästes könsmaktsordningen i lönenivåer och ekonomisk makt. Detta utgjorde den ekonomiska grunden för den ojämställda kärnfamiljen.

Kärnfamiljsstrukturen har dock aldrig innefattat alla – ensamstående kvinnor och många kvinnor ur arbetarklassen har alltid behövt arbeta för försörjning. I de första fabrikerorna var kvinnor en majoritet av arbetskraften och genom historien har kvinnor arbetat i alla branscher. Eftersom kvinnors ekonomiska underordning är en bärande del av könsmaktsordningen har detta mött motstånd av män. Förindustriella yrkesskrån förbjöd som regel kvinnor från att arbeta inom dem och vissa tidiga fackföreningar strejkade för att förebygga kvinnor från att komma in på arbetsmarknaden med motiveringen att det skulle leda till lönedumpning för männen. Förutom detta direkta motstånd mot kvinnors arbete finns även ett långsiktigt historiskt mönster i att kvinnodominerade arbeten tenderar att få lägre lön och status. Ett tydligt exempel är programmeringsarbete, som var ett klart kvinnodominerat yrkesområde fram till mitten av 1900-talet. I takt med att yrkets status och ekonomiska vikt ökade organiserade sig män inom yrkesområdet för att göra det till ett mansyrke och idag ses programmering just så.

Efter andra världskriget har andelen kvinnor som lönearbetar ökat kraftigt. I Sverige har denna utveckling förstärkts av att vissa arbetsuppgifter som tidigare utförts oavlönat av

kvinnor har socialiserats och gjorts tillgängligt för alla, såsom förskola och äldreomsorg. Sveriges arbetsmarknad är dock fortfarande långt ifrån jämställd.

Könsmaktsordning på arbetsmarknaden

I dagens Sverige formar könsmaktsordningen arbetsmarknaden på flera sätt. Det finns åtminstone tre tydliga nivåer av könsdiskriminering: uppdelningen mellan avlönat och oavlönat arbete, uppdelningen i och rangordningen av mansdominerade och kvinnodominerade branscher, samt skillnader i lön, villkor och makt inom samma bransch.

Kvinnor och män arbetar idag ungefär lika många timmar i veckan men tiden är olika fördelad – män tenderar att arbeta mer avlönat och kvinnor mer oavlönat. Kvinnor tenderar dessutom att ta mer ansvar för planering och koordinering av obetalt hemarbete. Detta är en av anledningarna att kvinnor som kollektiv har lägre inkomster än män vilket är en fortsättning på könsmaktsordningens historiska arbetsdelning.

Den svenska arbetsmarknaden är kraftigt könssegregerad. De flesta branscher har antingen en stor majoritet män eller en stor majoritet kvinnor. De yrken som är kvinnodominerade har som regel lägre lön och sämre villkor än mansdominerade yrken som kräver motsvarande utbildningsnivå eller arbetar med liknande uppgifter, vilket bidrar till att kvinnor har lägre inkomster än män trots att de i genomsnitt har mer utbildning. En av de tydligaste skillnaderna mellan mans- och kvinnodominerade yrkesområden är att deltidsarbete är mycket vanligare i kvinnodominerade branscher. Detta beror till viss del på att kvinnor gör mer obetalt arbete, men den vanligaste anledningen att kvinnor jobbar deltid är att arbetsköparen inte erbjuder heltidsarbete. Detta ofrivilliga deltidsarbete sätter kvinnor i en utsatt ekonomisk ställning, dels genom att man får lägre lön och pension, dels genom att ens tjänst är mer känslig för hyvling eller ofrivillig nedskrivning av tjänstegrad. Kvinnor har också i större utsträckning än män tidsbegränsade anställningar, vilket skapar en ytterligare ekonomisk osäkerhet.

Inom en bransch yttrar sig könsmaktsordningen i direkt lönediskriminering, alltså att kvinnor får mindre lön för samma arbete, såväl som i skillnader i makt och inflytande. Utbredningen av individualiserad lönesättning missgynnar kvinnor, som ofta får sämre resultat av individuella löneförhandlingar. Det blir också svårare att kämpa kollektivt för jämställdhet när löner sätts individuellt. Rikstäckande kollektivavtal är en viktig komponent för att motverka lönediskriminering. Män tenderar i större utsträckning att vara i ledande

positioner. Sexualiserat våld, hot om våld och annat våld på arbetet är ett problem kvinnor möter i långt större utsträckning än män, såväl från kunder som medarbetare och chefer.

Rasismen och könsmaktsordningen samverkar tydligt på arbetsmarknaden. Rasifierade kvinnor är överrepresenterade i lågavlönade arbeten, särskilt tjänstearbeten. Denna arbetsdelning upprätthålls i stor utsträckning genom rasistiska urvalsprocesser vid anställning, utbildning och i Arbetsförmedlingens verksamhet. Denna utsatta ställning utnyttjas politiskt av högern som bedriver en politik för att befästa denna arbetsdelning genom skattesubventioner och lönereformer. Det presenteras som ett slag för jämställdhet att rika kvinnor och män ska slippa hemarbete genom att lämpa över det på rasifierade arbetarkvinnor.

Ojämlighetens konsekvenser

Alla dessa ojämlikheter på arbetsmarknaden är delar av könsmaktsordningens ekonomiska förtryck av kvinnor. Det samlade resultatet av förtrycket är allvarligt. Kvinnor har mycket lägre inkomster än män. Inkomstskillnaden är summan av skillnader i betalt och obetalt arbete, ofrivillig deltid och direkt lönediskriminering. Detta skapar konsekvenser både på kort och lång sikt. Kvinnors lägre inkomster kan skapa ekonomiskt beroende av män, vilket bidrar till förtryckande familjestrukturer och våld i nära relationer. De skapar också ett ekonomiskt tryck på kvinnan att ta ut merparten av föräldraledigheten när ett heteropar får barn. Ojämligt uttag av föräldraledighet gör kvinnors ställning på arbetsmarknaden än svårare, och förstärker mönstren av ojämlikhet gällande lön och sysselsättningsgrad.

En annan tydlig följd av ojämlikheten är att kvinnor i större utsträckning än män är sjukskrivna. Att kvinnodominerade yrken har lägre status leder till mindre forskning, resurser och åtgärder gällande arbetsmiljö. Förutom att kvinnors fysiska arbetsskador ignoreras har kvinnodominerade yrken ofta sämre och mer stressande psykosocial arbetsmiljö, inklusive större utsatthet för våld och sexualiserat våld. Tillsammans med ojämligt fördelat ansvar för hemarbete och privat socialt ansvar leder detta till att kvinnor i mycket större utsträckning än män lider av utbrändhet och andra psykiska arbetsskador.

Sammantaget gör dessa ojämlikheter att kvinnors livsinkomst i genomsnitt är mycket lägre än mäns och långt mindre än vad den direkta lönediskrimineringen ger sken av. Detta ger särskilt stora konsekvenser för kvinnors pensioner eftersom ersättningen grundar sig på livsinkomst. Kvinnor är i långt större utsträckning än män fattigpensionärer och har som regel betydligt lägre pensioner.

Eftersom kvinnor utgör en klar majoritet av världens fattiga drabbas de hårdare av klimatförändringens konsekvenser. Av samma anledning står kvinnor för en mindre andel av växthusgasutsläppen än män. Könsmaktsordningen gör det svårare för kvinnor att klara av flykt från naturkatastrofer till följd av sexualiserat våld och sämre rättigheter.

Kampen för ekonomisk jämställdhet

Det ekonomiska förtrycket har alltid varit en central del av könsmaktsordningen, och lika länge har motstånd mot förtrycket funnits. Den feministiska kampen för ekonomisk jämställdhet angriper förtrycket på alla nivåer – den direkta lönediskrimineringen, de sämre villkoren i kvinnodominerade branscher, själva könssegregeringen av arbetet och kvinnors oavlönade arbete.

Under 1900-talets mitt skedde stora framsteg i den här kampen när flera stora arbetsuppgifter som tidigare utförts oavlönat av kvinnor socialiserades. Till följd av organiserad feministisk kamp utvidgades välfärdsapparaten till att tillhandahålla förskola och äldreomsorg. Detta var ett dubbelt framsteg – dels för att arbetsuppgifter som tidigare varit oavlönade nu blev avlönade, dels för att ansvaret för dessa uppgifter nu låg på staten snarare än enskilda kvinnor. Reformerna möjliggjorde att en mycket större andel av kvinnor kunde arbeta. Dessa reformer skapade dock nya problem. De som idag arbetar med barn- och äldreomsorg är fortfarande nästan uteslutande kvinnor och könssegregeringen av arbetsuppgifter tycks inte minska. Barn- och äldreomsorgen drabbas hårt av de nedskärningar som blivit politisk rutin, och bidrar till växande stress och andra arbetsmiljöproblem. Löner och arbetsvillkor är sämre än i mansdominerade branscher med motsvarande utbildningskrav och arbetsbörda. När nedskärningar gör att staten inte kan tillgodose behoven av vård och omsorg skiftas ansvaret tillbaka på kvinnor som privatpersoner och fler tvingas balansera jobb med att ta hand om anhöriga eller helt enkelt sluta jobba för att göra obetalt vårdarbete. Detta förstärker ojämställdheten på arbetsmarknaden och i familjen kraftigt och rullar tillbaka feminismens framsteg.

Trots dessa brister har utbyggnaden av barn- och äldreomsorg inneburit stora framsteg för den ekonomiska jämställdheten. Därför är det knappast förvånande att de angripits från höger. I takt med högerens angrepp på den allmänna välfärden har de försökt skapa alternativ för överklassen. Istället för att satsa skattepengar på välfärden har höger- och mittenregeringar infört skatteavdrag för hushållsnära tjänster, det så kallade RUT-avdraget. Dessa avdrag presenteras som en jämställdhetsreform och ett sätt att hjälpa kvinnor med

utländsk bakgrund in på arbetsmarknaden. Den retoriken avslöjar vad högern menar med jämställdhet: den som kan betala för sig får slippa hushållsarbete som istället ska utföras av rasifierade kvinnor till låga löner. Sådan politik skapar inte jämställdhet utan befäster rådande rasistiska klasstruktur och ger skattelättnader till de rikaste.

RUT-avdraget visar att omvandling av obetalt hemarbete till avlönat arbete inte nödvändigtvis skapar större jämställdhet. Om en sådan omvandling sker på marknadens och könsmaktsordningens villkor kan den istället befästa ojämlikhet och könssegregering. När oavlönat arbete görs avlönat behöver det ske i allmän regi för att se till att alla får del av reformen. Det krävs också ett mycket mer aktivt arbete för att bryta könssegregeringen på arbetsmarknaden och ett slut på nedskärningarna i välfärden. Det obetalda arbete som inte enkelt går att socialisera bör delas jämlikt mellan kvinnor och män. För att uppnå det målet krävs dels ett feministiskt arbete för att förändra attityder, men också ett stärkande av kvinnors ställning på arbetsmarknaden.

Strategier för förändring

En feministisk rörelse som vill göra arbetsmarknaden jämställd har ett stort arbete framför sig. Det finns en rad strategiska mål att kämpa för som hade gjort enorm skillnad. Kampen för jämställdhet behöver föras både inom och utanför parlamenten, på alla tillgängliga arenor, och förändringen behöver ske i sociala relationer, i statens beslut och i produktionen.

Ofrivilligt deltidarbete är ett problem för väldigt många kvinnor, som sänker inkomster och försvagar ställningen på arbetsmarknaden. Rätt till heltidsarbete är ett viktigt krav som drivs av vår rörelse såväl som den fackliga rörelsen. En sådan rättighet måste dock kompletteras med ett perspektiv på kvinnors arbetsmiljö och hälsa. Kvinnor är redan idag sjukskrivna i större utsträckning än män och ett utökande av arbetstiden utan förbättring av arbetsmiljön kan få allvarliga konsekvenser. Därför driver Ung Vänster också kravet på sex timmars arbetsdag med bibehållen lön.

Sex timmars arbetsdag skulle innebära en kraftig förbättring av de allra flestas ekonomi och arbetsmiljö. Där det har implementerats på försök har resultatet varit en succé med minskad stress och bättre livskvalitet. För de kvinnor som jobbar deltid skulle sex timmars arbetsdag innebära en kraftig löneökning och en stärkt ställning på arbetsmarknaden. Att förkorta arbetstiden skulle inte automatiskt leda till en mer jämlik fördelning av det obetalda hemarbetet, men tillsammans med ett aktivt feministiskt arbete ger arbetstidsförkortningen större möjligheter för detta. En förkortad arbetsdag är även viktig för att fördjupa demokratin

och kulturen. Den som kommer hem utmattad efter jobbet varje dag och lägger sin fritid på hemarbete har svårt att orka organisera sig för förändring eller för sina intressen. Därför är kortad arbetstid en viktig demokratireform.

Sedan kapitalismens början har arbetstiden förkortats löpande både genom förkortad arbetsdag, längre helg och mer semester. Denna förkortning är möjlig eftersom arbetare organiserat sig i kamp för en kortare arbetsdag och eftersom produktiviteten ökar, alltså att varje person producerar mer på kortare tid. Sedan 1980-talet har produktivitetsökningen inte använts till detta utan till att öka de privata vinsterna. Sex timmars arbetsdag handlar om att överskottet ska gå till den som skapar det, nämligen arbetarklassen. Kampen för sex timmars arbetsdag behöver föras både i och utanför riksdagen, och särskilt i den fackliga rörelsen.

Den direkta lönediskrimineringen måste försvinna. För att åstadkomma det är det viktigt att motarbeta individuell lönesättning, vilket kan ske politiskt för offentlig sektor och fackligt för privat sektor. I allmänhet behöver kvinnors arbetsvillkor förbättras kraftigt. Det måste bli slut på nedskärningarna i offentlig sektor, det ska vara behoven som styr resursfördelningen. Åtgärder mot våld och sexualiserat våld på jobbet är nödvändiga. De fackliga organisationerna är en nyckel för detta arbete och Ung Vänster ser mycket positivt på de kvinnoseparatistiska nätverk som har bildats inom många mansdominerade fackförbund. Dessa nätverk har också en viktig roll att spela i avsegerandet av arbetsmarknaden. Tryck måste också sättas på utbildningsväsendet och arbetsförmedlingen för att minska könssegregationen. Offentlig sektor som arbetsköpare har en stor potential att öka jämställdheten genom att likställa löner för yrkesområden i offentlig regi som kräver motsvarande utbildning.

De ojämlika pensionerna är ett enormt jämlikhetsproblem. Dagens pensionssystem gör äldre kvinnor till fattigpensionärer genom orättvisa regelverk för pensionsnivåer. Förutom den direkta orättvisan i att knappt ha råd med hyra och mat drabbar detta arbetarkvinnor genom att låsa fast dem i relationer. Många äldre kvinnor har helt enkelt inte råd att skilja sig vilket gör det omöjligt att komma bort från misshandelsförhållanden och lägger grund för ekonomiskt våld. Pensionssystemet behöver reformeras för att garantera en värdig ålderdom för alla. Utvecklingen mot höjd pensionsålder går i rakt motsatt riktning och kommer att drabba arbetarkvinnor hårdast. Denna utveckling måste hejdas – vi kan betala för en bevarad pensionsålder och en kortad arbetsdag med produktivitetsökningen som idag går till företagets vinster. En viktig anledning till dagens ojämlika pensioner är det ojämlika uttaget av föräldrapenning. Kvinnor tar i mycket större utsträckning än män uppehåll från sitt arbete

för att ta hand om barn vilket påverkar pensionen negativt. Föräldrapenningen borde kvoterats för att jämställa uttaget av den.

Den ekonomiska ojämlikheten mellan män och kvinnor växer ur ett samspel mellan kapitalismen och könsmaktsordningen. Dessa maktstrukturer samverkar ibland och motverkar ibland varandra, men i grunden stärks de av varandra. Att avskaffa kapitalismen kommer inte med nödvändighet att leda till att könsmaktsordningen försvinner men det är en nödvändig förutsättning för att skapa ekonomisk jämställdhet. Ung Vänsters mål är ett samhälle där alla bidrar efter förmåga och alla får det de behöver, oavsett kön. Ingen maktordning ska begränsa vad den enskilde gör med sin tid eller vilken roll hen fyller i samhället. Vi bär alltid med oss detta mål i vår feministiska kamp. Dagens ojämlika arbetsmarknad har skapats av människor och människor kan förändra den.

Avslutning

Vad skiljer oss från våra motståndare?

Den feministiska kampen berör och omformar hela samhället, och alla politiska aktörer förhåller sig till den på något sätt. Dessa aktörer kan delas in i de reaktionära högerkrafter som är öppet fientliga mot feminism, nyliberala krafter som agerar för marknadens och kapitalismens utbredning med feministiska argument, reformistiska och liberala krafter som förespråkar jämställdhet men har lågt ställda ambitioner och smalt fokus, samt feministiska vänsterkrafter som agerar på alla plan för att krossa könsmaktsordningen, som vårt förbund.

Antifeminismen tar sig organiserat politiskt uttryck i reaktionära högerpartier och deras svansar. Dessa krafter gör motstånd mot feminismens grundläggande segrar, så som aborträtten, och verkar för att begränsa kvinnors frihet på alla sätt de kan. Ett starkt fokus på kärnfamiljen och motstånd mot kvinnors ekonomiska och personliga självständighet präglar dessa rörelser. Under feministiska vågor och när feminismen är populär kan denna rörelse verka svag men i backlash växer den snabbt tillbaka och mobiliserar kraftigt, särskilt bland män. Därför behöver den feministiska rörelsen alltid vara redo att mobilisera till försvar av kvinnors grundläggande fri- och rättigheter. Runt dessa frågor går det att bygga breda politiska samarbeten och samla folkflertalet, men för att göra det måste vi vara redo att möta hårda angrepp från våra motståndare. Detta är en grundläggande och central uppgift för varje feministisk organisation. Nyliberala krafter är i grunden ointresserade av jämlikhet, utom då det finns politiska eller ekonomiska poäng att vinna på den av andra orsaker. Pinkwashing, då företag och stater och dess institutioner marknadsför sig eller sina tjänster som feministiska, är ett typiskt exempel, liksom de politiska krafter som marknadsför utförsäljning och

privatisering av välfärden som jämlikhetsreformer. Dessa krafter är opportunistiska och anpassar sin kommunikation efter vad som är mest populärt – om fascismen är på frammarsch kommer de inte att tveka att överge sin feministiska marknadsföring och argumentation. En feministisk rörelse behöver genomskåda dessa krafter och konstatera att de inte kommer att bidra till kampen för jämlikhet.

Den bredaste kategorin är de reformistiska och liberala krafter som verkar för jämställdhet, men gör det inom ett smalt område eller i begränsad utsträckning. Ett viktigt historiskt exempel är de liberalfeminister som var viktiga allierade i kampen för kvinnors rösträtt, men som fokuserade på kvinnors juridiska rättigheter över allt annat. Dessa rörelser kännetecknas ofta av en övertro på statens förmåga att lösa jämlikhetsproblem. Detta tar sig uttryck i allt ifrån påstått feministisk utrikespolitik till ett uteslutande fokus på rättsväsendet för att bemöta sexualiserat våld. Det är ofta möjligt att bygga breda feministiska allianser kring specifika frågor med liberala eller reformistiska krafter, och det gör det möjligt att vinna konkreta segrar, men det är viktigt att minnas deras begränsningar. Vår feministiska kamp är också utomparlamentarisk och syftar till att krossa könsmaktsordningen i sin helhet.

Våra strategier

Vi är feminister för att vi ser att kön påverkar våra möjligheter i livet. Könsmaktsordningen är komplex och påverkar våra liv från vaggan till graven. Redan på förskolan får vi lär oss hur vi ska bete oss, vad vi ska göra och gilla utifrån det kön vi uppfattas ha. Det följer oss sedan genom hela skolgången och påverkar vilken lön och pension vi kommer att få. Vår feminism ser könsmaktsordningens komplexitet, vi ser att ekonomi och rätten till kroppen är centrala delar för att förstå hur den fungerar och agerar.

Vi vet att könsmaktsordningen är föränderlig och går att förändra och förintä. Vi kämpar emot den i alla dess uttryck för ett jämställt samhälle där kön inte ska spela någon roll. Feminismen är vårt förbunds ena ideologiska ben, vår förståelse av könsmaktsordningen och hur vi bekämpar den är grundläggande för vår organisering. Vi ser att könsmaktsordningen påverkar alla kvinnor, oavsett klasstillhörighet och därför är vårt politiska subjekt alla som identifierar sig som tjejer. Vi ser att vår storlek är vår styrka och att det är genom att vi är många i kampen som går ut på gator och torg och kräver vår rätt som vi kan förändra. Vi organiserar oss i vår egen organisation och tillsammans med andra organisationer för att skapa ett brett och hårt motstånd mot könsmaktsordningen.

För att lättare kunna driva feministiska krav vill vi se att 8 mars blir en röd dag. Detta hade lett till ändrade materiella förutsättningar som gynnar kvinnors chanser att driva feminismen framåt och ställa gemensamma konkreta krav.

I Ung Vänster arbetar vi med internfeminism som en del av vårt feministiska arbete. Vi ser att Ung Vänster inte är en isolerad ö utan att vi också påverkas av det samhälle vi lever i och därför måste vi arbeta för att bekämpa det även i vårt eget förbund. En av våra viktigaste politiska praktiker är separatistisk organisering. Vi arbetar separatistiskt internt och externt med tjejträffar och separatistiska studier för att lyfta tjejer och skapa trygga rum att vara och utvecklas i. Vi håller pass i feministiskt självförsvar och nattvandrar med systrar på stan. Systemskapet är en av våra viktigaste motstrategier mot könsmaktsordningen.

Vårt förbund är över hundra år gammalt. Vi har sett kamper vinnas och vi har sett kamper förloras. Vi har deltagit aktivt och vi har inte deltagit alls. Vi har utvecklats och vi har tagit allt större plats i den feministiska rörelsen, framförallt de senaste decennierna. Vi vet att vunna segrar aldrig sitter helt säkert. Samtidigt som vi kämpar för att vinna nya segrar måste vi också slå vakt om redan vunna segrar. Vi driver dagspolitiska krav för att förändra samhället här och nu och vi driver långsiktiga krav för att nå vårt mål, ett jämställt samhälle.

Feminism är en maktkamp. Det betyder att vi behöver minska mäns makt för att öka kvinnors och i förlängningen skapa ett jämställt samhälle som alla kommer att vinna på. Miljoner kvinnor har genom historien organiserat sig för jämställdhet och offrat mer än vad vi kan förstå för att förändra samhället. Vår historia bär oss framåt i kampen för ett samhälle där kön inte spelar någon roll.

Det jämställda samhället

Målet för vår feministiska kamp är ett samhälle utan könsmaktsordning. Det skulle vara ett i grunden annorlunda samhälle, och vägen dit förutsätter att andra maktordningar också krossas. Vår feministiska utopi kännetecknas av att kön och genus inte spelar någon roll för dina möjligheter i livet eller din personliga frihet. De systematiska ojämlikheter som präglar våra sociala relationer, vår ekonomiska ställning och vårt politiska och kulturella utrymme kommer att vara avskaffade. Därigenom skulle vår mänskliga potential frigöras. Vi strävar efter detta mål i feministiska vågor och i backlash, i med- och motgång, och en dag kommer vi att bygga det jämlika samhället, fritt från förtryck.